

Advies voor gezelschappen op zoek naar geld

‘Klop bij je publiek aan, theater is sexy’

Directeur Ivo Van Hove en Toneelgroep Amsterdam verleiden particuliere geldschieters

Hoopvol voorbeeld.

Wereldtop ondanks fors gehak in de subsidies. Toneelgroep Amsterdam, nu te zien in de Bourla in Antwerpen, toont dat het kan. Door te doen wat men in Vlaanderen niet durft: geld halen bij het publiek. Directeur Van Hove: ‘We hebben al een half miljoen euro bij elkaar.’

KIM VAN DE PERRE

Ze spelen in New York over Amsterdam tot in China. En vanaf vandaag ook in de Antwerpse Bourlaschouwburg. Met hun nieuwe stuk *Maria Stuart* (zie kader), een samenwerking met Toneelhuis. Sinds Belg Ivo Van Hove in 2001 directeur werd, is Toneelgroep Amsterdam (TA) uitgegroeid tot een internationaal gevierd theatergezelschap én hoopvol voorbeeld na de zware besparingen in de cultuursector. Hun geheim? Een uniek verbond met het publiek.

In 2012 kreeg Toneelgroep Amsterdam te horen dat er, net als in de hele Nederlandse cultuursector, zwaar geknipt ging worden in de subsidies: min 12 procent of 575.000 euro. “Ik had de keuze: fors inkrimpen of elders geld zoeken om bij te passen”, zegt Van Hove.

Hij besloot ‘slechts’ één productie per jaar te schrappen en het publiek aan te spreken voor extra middelen. Vandaag krijgt het gezelschap finan-

ciële hulp van zo’n zestig mecenasen. “Individen die van kunst en cultuur houden en ons willen ondersteunen in een tijd van nood”, legt Van Hove uit.

Soirees

Dat ze er iets voor terugkrijgen, speelt ongetwijfeld ook mee. In ruil voor hun schenking mogen de particuliere geldschieters (tegen betaling) mee op reis als het gezelschap in het buitenland een stuk gaat opvoeren, mogen ze repetities bijwonen en krijgen ze unieke huiskamervoorstellingen. “We noemen het soirees: avonden waarop we scènes spelen en de mecenasen de acteurs kunnen ontmoeten. Zo creëer je een speciale band.”

Wie het programmaboekje van *Maria Stuart* bekijkt, merkt dat sommige theaterfans zelfs optreden als coproducent, zoals de Londense filantrope Anda Winters, de Nederlandse advocaat Gert-Jan Van den Bergh en zijn echtgenote Corinne Van den Bergh-Raat. Elke productie van Toneelgroep Amsterdam heeft zo één of meerdere particuliere coproducenten: ongezien in de wereld van het theater.

‘Onze mecenasen zijn erg betrokken en komen bijna naar al onze voorstellingen, maar ze hebben geen inspraak in het artistieke’

IVO VAN HOVE
DIRECTEUR TONEELGROEP
AMSTERDAM

Van Hove ging ook aankloppen bij internationale partners, zoals het muziekfestival Wiener Festwochen en het Londense Barbican, en bij bedrijven zoals Rabobank. De Nederlandse bank kan in ruil onder meer zakenrelaties uitnodigen voor premières in binnen- en buitenland. In anderhalf jaar tijd kreeg Toneelgroep Amsterdam zo maar liefst een half miljoen euro bij elkaar.

Koudwatervrees

Maar voelt zo’n strategie niet aan als jezelf verkopen? Als een commerciële knieval? Van Hove steigert bij de vraag: “Absoluut niet. De mecenasen zijn erg betrokken en komen bijna naar al onze voorstellingen, maar ze hebben geen inspraak in het artistieke. Het hoort ook bij de verantwoordelijkheid van een theatergezelschap om iets terug te doen voor je publiek. Voor overheidssubsidies doe je ook iets terug. En ondertussen breiden we ons netwerk uit, want die mensen nemen de volgende keer ook vrienden mee naar onze stukken.

“Kijk, ik geloofde er in het begin ook niet echt in, maar heb ontdekt dat theater sexy is en veel mensen aanspreekt. Mijn advies naar andere gezelschappen is dus: wees niet bang om bij je publiek aan te kloppen.”

Vraag is dan waarom gezelschappen in Vlaanderen dezelfde aanpak al niet toepassen? Sceptis en koudwatervrees, zegt Van Hove. En de angst dat de overheid hen volledig zal losknippen onder het excuus: “Kijk, ze kunnen het ook zonder ons.” “Wat voor alle duidelijkheid totaal niet het geval is. De basis moet absoluut overheidssubsidies blijven, particuliere steun kan enkel voor de kers op de taart zorgen, bijvoorbeeld bij megaproducties als *The Fountainhead* die we anders niet kunnen maken.”

‘KRUISSING TUSSEN LADY DI EN LADY GAGA’

Een mix tussen een koninginnen-drama en een politieke thriller: met *Maria Stuart* brengen Toneelgroep Amsterdam en Toneelhuis een reconstructie van de laatste dagen van de beruchte koningin van Schotland. Ze is veroordeeld voor het beramen van een aanslag op haar aartsrivaal Elizabeth I van Engeland en wacht op haar executie.

“Voor mij is *Maria Stuart* een kruising tussen Lady Di en Lady Gaga”, zegt actrice en DM-columniste Halina Reijn, die de titelrol speelt. “Ze heeft iets heel moderns, is heel hard met haar imago bezig en gedraagt zich bijna als een popster.

Ze voelt zich ook superieur, vindt het vanzelfsprekend dat zij zou heersen. Ze is manipulatief van nature, maar geen bitch. Bijna iedereen vindt haar sympathiek, zelfs haar bewakers worden verliefd op haar. Nu, ik vind haar verontwaardiging wel terecht: ze vraagt asiel aan bij haar nicht Elizabeth en wordt prompt gevangen genomen. Ze wordt ook beschuldigd van de moord op haar man, nadat ze verliefd is geworden op een *bad boy*. Dat laatste is alvast herkenbaar uit mijn eigen leven.” (lacht)

Al herkent Reijn zich ook wel in die andere bekende koningin op scène, Virgin Queen Elizabeth I. “Iemand die zich niet bindt aan een man om te kunnen heersen: ook die aspecten doen een belletje rinkelen. Iedere

‘Ivo Van Hove slaagt erin om je helemaal open te breken en je op de tippen van je tenen te houden’

MATTEO SIMONI
ACTEUR IN ‘MARIA STUART’

vrouw die sterk en succesvol is zal zich op de een of andere manier herkennen in deze vrouwen.”

Halina Reijn deelt de scène met onder meer Katelijne Damen, Chris Nietvelt en Matteo Simoni, die de katholieke Mortimer speelt die tot over zijn oren verliefd wordt op Maria

Stuart en haar koste wat het kost wil bevrijden. “Er was een heel goede chemie tussen ons, iets wat heel zeldzaam is”, vertelt Reijn. “Alleen al zijn fysieke aanwezigheid op scène. Het gebeurt niet vaak dat er zo’n talent opstaat van wie ik denk: wow, dat wordt een grote.”

Smos

Simoni was op zijn beurt “vereerd” om met Reijn en regisseur Ivo Van Hove samen te werken. “Van Hove slaagt erin om je helemaal open te breken en je op de tippen van je tenen te houden. Net wanneer je denkt dat je een scène beet hebt, gooit hij die helemaal om. Hij gaat ook zeer snel.”

Simoni maakt deel uit van theatercollectief FC Bergman, maar is tegen-

woordig vooral bekend van film- en televisierollen zoals Rocco Granata (*Marina*) en Smos (*Safety First*).

“Die afwisseling is net heel fijn. Ik heb ook veel geleerd uit mijn film- en tv-werk. Als ik vijf jaar eerder met Ivo Van Hove had gewerkt, had ik wellicht in mijn broek gedaan van de schrik. Terwijl ik er nu van geniet om mijn ziel in zijn handen te leggen en gewoon te spelen wat er te spelen valt.” (KVDP)

***Maria Stuart*, Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam, speelt vanaf vanavond t.e.m. zondag in de Bourla, Komedieplaats 18 in Antwerpen, daarna op tournee. www.toneelhuis.be**

► Actrice Halina Reijn (l.) speelt in *Maria Stuart* de titelrol. ‘Iedere vrouw die sterk en succesvol is zal zich herkennen in een van deze vrouwen’, zegt Reijn.

© JAN VERSWEYVELD

